

İlkokullarda Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Güvenliği (Aydın İli Efeler İlçesi Örneği)¹

Özlem BOZTUĞ², Bertan AKYOL³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilkokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini almak ve yaşanan güvenlik sorunlarına karşı çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırmada nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden “Görüşme Yöntemi” kullanılmıştır. Görüşme yöntemlerinden, “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği” ile veriler toplanmıştır. Araştırma verileri, 2015- 2016 eğitim- öğretim yılında Aydın İli Efeler İlçesinde bulunan 12 ilkokulda görev yapan, 36 kişilik yönetici ve öğretmenlerden oluşan çalışma grubundan elde edilmiştir. Araştırmada okul güvenliğindeki mevcut durum ortaya konulmuş, ardından genel bir değerlendirme yapıp, tespit edilen eksiklikler hakkında görüş ve önerilerde bulunulmuştur. Araştırmanın sonucunda; okulların, eğitim politikalarındaki eksiklikler, maddi kaynak yetersizliği, eğitimsizlik, iletişimsizlik ve medyanın sebep olduğu etkiler ile iç ve dış tehditlerden gelecek güvenlik sorunlarına karşı yetersiz kaldıkları, bunun da zaman içinde ciddi güvenlik sorunlarına yol açabildiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul güvenliği, ilkokul, yönetici, öğretmen

School Security According to The Views of School Principals and Teachers in Primary Schools (Aydın Efeler Sample)

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the views of school principals and teachers about school security. The data of the qualitative study which is in phenomological design was gathered through interview method. The study group of the study was determined through criterion sampling method and the data was collected from 12 principals and 36 teachers working in 12 primary schools of Efeler, Aydın in 2015-2016 academic year. In the study, firstly the current status of school safety was revealed through the views of principals and teachers. Then a general evaluation, suggestions and views about the shortcomings identified were made. As a result of the research; it was determined that schools do not have sufficient sources for preventing security problems emerging from the deficiency in education policies, financial resource shortage, lack of education, lack of communication and problems caused by media and all these factors lead to the serious school security problems.

Keywords: School security, primary school, principal, teacher

¹ Bu makaledeki veriler, 12-14 Mayıs 2016 tarihleri arasında Kuşadası'nda düzenlenen 11. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Matematik Öğretmeni, Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü

³ Sorumlu Yazar: Yrd. Doç. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, bertanakyol@yahoo.com

1.Giriş

Okul, toplumun eğitim gereksinimlerinin karşılanması görevini üstlenen toplumsal bir kurumdur. Bir okulun varlığını sürdürebilmesi için toplumun eğitim ihtiyaçlarını belirli bir seviyede karşılayabilmesi gerekmektedir. Bu ise belirli niteliklere sahip eğitim işgörenlerinin eşgüdümlü etkinlikleri ile gerçekleştirilmektedir (Dönmez, 2001). Tüm bireylerde olduğu gibi eğitim işgörenlerinin de sayısız ihtiyacı bulunmaktadır. Bu noktada, insan yaşamı için fizyolojik ve psikolojik önemi olan güvenlik, ihtiyaçlar açısından değerlendirildiğinde de, Maslow'un tespitindeki gibi fizyolojik ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada yer alır (Erden ve Akman, 1998: 106). Bu açıdan bakıldığında güvenli okul, gençlerin ve çocukların öğretmenlerden, okul yöneticilerinden ve okulda görevli kişilerden veya akranlarından şiddet görmediği ve şiddet görme korkusu yaşamadığı bir ortam olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanı sıra, okulun sosyal ortamı, tasarımı, iç donanımı ile bütüncül bir güvenlik algısı sunması da güvenli okulun öne çıkan unsurlarıdır. Okullardaki güvenlik algısı öğrenciler için en az eğitim kadar önemli bir ihtiyaçtır (Karal, 2011).

Okullar, öğretmenlere ve öğrencilere rahat bir çalışma ortamı sağlamalıdır. Çalışma ortamındaki rahatlığın ve huzurun en temel ögesi ise güvenlidir. Güvenli okullar veya okul güvenliği söz konusu olduğunda konuya çok farklı açılardan bakmak ve tanımlar geliştirmek mümkündür. Güvenli bir öğrenme ortamının oluşturulması için; okulun düzeni asayiş açısından, fiziki şartların tehlike oluşturmaması fiziksel çevre açısından, okulda tüketilen gıdaların temiz ve sağlıklı olması da gıda güvenliği açısından önem arz etmektedir (Turhan ve Turan, 2012).

Öğrencilerin kendilerinden, diğer öğrencilerden ya da çevreden kaynaklanan şiddet, saldırganlık, alkol, uyuşturucu, cinsel taciz gibi istenmeyen davranışlara karşı korunmaları, trafik, yangın, sel, deprem gibi olaylara karşı can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanması okulun ve dolayısıyla okul yöneticilerinin en önemli görevlerinden biridir. Kuşkusuz okul güvenliği açısından bakıldığında, öncelikli olarak korunmaya muhtaç olanlar öğrenciler olmakla birlikte, yaşanan olaylar yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer işgörenlerin de yeterince güvende olmadıklarını göstermektedir (Dönmez, 2001).

Okul güvenliği, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir (Dönmez, 2001). Okulda öğrenme için uygun bir ortam yaratılmasıdır (Güven, 2002). Okulların örgütsel saygınlığının olabilmesi için güvenli ve az risk altında bulunması gerekmektedir. Velilerin okul tercihi yapmalarında sadece eğitim kalitesi değil, okulun sağlam bir okul kültürüne sahip olması ve güvenlik unsuru oldukça etkilidir (Çelik ve Torlak, 2006). Okul yöneticisinin temel görevlerinden biri de güvenli ve sağlıklı bir okul ortamı oluşturmaktır. Okuldaki sağlık, güvenlik ve diğer yasal-politika çerçevelerini, olumlu bir okul ortamının nasıl oluşturulacağını bilen ve bunun sürekliliğini sağlayan, sorunları ve uygun çözüm yollarını bulup, bireysel davranışlarının yanı sıra başkalarına karşı da kaliteli davranışlar sergilemesi gereken okul yöneticileridir (Turan, 2006). Okullardaki öğrencilerin ve personelin sağlıklarının korunmasında, koruyucu önlemler alınmasında, güvenlik hizmetlerinin yürütülmesinde, tertip ve düzeni sağlayan kurallara uyulmasında okul yöneticileri sorumluluk sahibidir (Taymaz, 2007: 152).

Son yıllarda okullarda meydana gelen olaylarla ilgili yazılı ve görsel basında yer alan haberler incelendiğinde okullardaki güvenlik problemlerinin arttığı görülmektedir. Öğrenciler arasındaki kavgalar, öğrenciler ve öğretmenler arasındaki fiziksel şiddet, okula dışarıdan olan müdahaleler, meydana gelen kazalar, intihar, hırsızlık, öğrenciler arasındaki

çeteleşme gibi haberlerle son zamanlarda sık sık karşılaşılmaktadır. Bu tür olaylar okul iklimini bozmakta, etkili bir eğitim- öğretim hizmetinin verilmesini engellemekte, öğrencileri ve okul çalışanlarını fiziksel ve psikolojik açıdan tehdit etmekte ve okula duyulan güveni sarsmaktadır (Turhan ve Turan, 2012). Bununla birlikte, okullardaki şiddet ve disiplin sorunlarında ciddi bir artış yaşanmaktadır. Okullarda yaşanan şiddet ve disiplin sorunları, okul yöneticisinin öncelikli olarak çözmek zorunda olduğu sorun alanını oluşturmaktadır (Göksoy, Emen ve Aksoy, 2013). Okul güvenliğinin farklı boyutları olan toplumsal, fiziksel, psikolojik ve fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunları üzerine akademik çalışmalar hız kazanmakla birlikte (Dönmez ve Güven, 2002; Dönmez ve Güven, 2003; Geyin, 2007; Özer ve Dönmez, 2007; Pişkin, 2002; Yaman, Eroğlu, Bayraktar ve Çolak, 2010), güvenlik konusu okul türlerine göre ele alınmaktadır. Ancak, öğrencilerin içinde bulunduğu yaş aralığı ve güvenliğe duydukları ihtiyacın önemi göz önünde bulundurulduğunda, ilkokullarda güvenlik bir kat daha ön plana çıkmaktadır. Bu sebeple bu araştırmanın amacı Aydın İli Efeler İlçesindeki ilkokullardaki yöneticiler ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda aşağıdaki alt problemlere de yanıt aranmıştır:

1. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul içinde oluşan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul çevresinde oluşan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul- ev arasında oluşan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Aileler okul güvenliğine ilişkin okul yönetimine katkı sağlamakta mıdır?
5. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

2.Yöntem

Bu araştırma nitel betimsel yaklaşıma dayalı olarak yapılmıştır ve ilkokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenler ile yapılan görüşmeler aracılığı ile verileri toplanmıştır. Araştırma deseni olarak olgubilim kullanılmıştır. Çünkü, olgubilim araştırmalarda veri analizi, yaşantılar, algılar ve bunlara yüklediği anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 78- 81).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme kullanılan araştırmalarda, gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler, örnekleme alımları (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). Bu araştırmadaki ölçüt ise okul güvenliğine ilişkin görüşleri alınan yönetici ve öğretmenlerin ilkokullarda çalışıyor olması ve okul güvenliğinin ilkokullardaki durumunun bu okul türünü deneyim etmiş, gözlemlemiş ve görüş belirtme potansiyeline sahip katılımcılardan alınmasıdır.

Belirtilen ölçütten yola çıkarak, araştırmanın çalışma grubunu Aydın İli Efeler İlçesinde bulunan 12 ilkokulda çalışan, 36 yönetici ve öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılara ilişkin elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde, yöneticilerin 8 ile 38 yıl aralığında kıdeme sahip oldukları ve hepsinin erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan yöneticilerden 1'i yüksek lisans, 8'i lisans, 3'ü önlisans mezunudur. Araştırmaya gönüllü olarak görüş bildirerek destek veren öğretmenlere ilişkin bilgiler incelendiğinde ise öğretmenlerin 4 ile 36 yıl mesleki kıdeme sahip oldukları belirlenmiştir. 12'si kadın, 12'si erkek olan öğretmenlerden 2'si yüksek lisans, 19'u lisans, 3'ü önlisans mezunudur.

2.2. Veri Toplama Aracı

İlkokullarda okul güvenliği ile ilgili veriler; nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için 'İlkokullarda yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okul güvenliği' yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunun oluşturulmasına alanyazın taraması ile başlanmıştır. İlgili araştırmalar ve okul güvenliği ile ilgili bilimsel yayınlardan yola çıkarak belirlenen görüşme formu, eğitim yönetimi alanından üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanların önerileri ile hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, bir okul yöneticisi ve bir öğretmene uygulanmış; bu sürecin de sorunsuz geçilmesiyle son şeklini almıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma grubunda yer alan okul yöneticileri ve öğretmenler ile görüşme yapmak için öncelikle Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun başında, okul yöneticileri ve öğretmenlerin cinsiyetleri, yöneticilerin yönetici olarak çalışma süreleri, öğrenim düzeyleri gibi demografik sorular yer almıştır. Ardından araştırmanın içeriğini oluşturan sorulara geçilmiştir. Görüşme formunda yönetici ve öğretmenlerin ilkokullarda güvenlik ile ilgili görüşlerini ve mevcut durumu öğrenmek için hazırlanmış sorular kendilerine yüz yüze sorulmuştur.

Okul yöneticileri ve öğretmenler ile görüşmeler tüm katılımcılardan randevu alınarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde, ilkokullarda güvenlik araştırmasıyla ilgili bilgi verilmiş ve varsa soruları yanıtlanmıştır. Buna bağlı olarak görüşmenin içeriğine geçilmiş, görüşmecilerin onayı alınarak görüşmelerden 31'i ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. 5 görüşmeci ses kaydı istememiştir. Görüşmelerde araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmış ve bu süreçte araştırma için yeterli sayıda kişi ile görüşme yapılarak veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Görüşme tekniği ile elde edilen verilerin analizinde içerik ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. İçerik analizinin ilk ve önemli aşamaları olan açık ve seçici kodlama süreci izlenmiştir. Buna göre, yazılı hale getirilen görüşme metni birkaç kez incelenmiş ve olası kodlarla ilgili tespitler yapılmıştır. Kodlama yapılırken ilgili literatür, araştırma ve görüşme soruları göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca metne dayalı olarak katılımcıların kullandığı bazı kavram ve ifadeler ile araştırmacının keşfettiği kavramlar da kod olarak kullanılmıştır. Verilerin betimsel analizinde ise okul güvenliğinin alanyazında belirtilmiş olan boyutlarından faydalanılmıştır.

Görüşme verilerini kodları altında toplayacak ana temalar görüşme soruları ve ilgili alanyazın doğrultusunda belirlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2013: 260) kategori (tema) kavramını; içerik analizinde elde edilen kodları belirli bir tema altında sınıflamak için kullanılan kavramlar olarak tanımlamışlardır. Kavramların incelenmesi sonucunda birbiri ile olan ilişkileri ortaya çıkarılır ve bu ilişkiler daha üst düzey bir tema ile açıklanır. Kodlama sürecinden sonra ortaya çıkan kavram ve temaların sunumunda tablo, grafik ve şekiller

kullanılabilmektedir. Buna paralel olarak içerik analizi sonucunda ortaya çıkan kavram ve temaların sunumunda tablolardan yararlanılmıştır. Görüşme verilerinin araştırma raporu haline getirilmesinde öncelikle var olan durumu betimlemek esas alınmıştır. Görüşme yapılan kişilerin bakış açılarını yansıtmak ve betimlenen durumu okuyucunun zihninde daha canlı bir şekilde resmetmesini sağlamak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Analiz sırasında yönetici ve öğretmenlere 1’den 36’ya kadar olan numaralardan biri verilmiştir. Ayrıca katılımcının görevini belirlemek için yöneticilere “Y”, öğretmenlere “Ö” harfi kullanılmıştır. Bulgular sunulurken katılımcıların ifadelerinden alıntı yapıldığında bu kodlar örneğin, Y1 (Yönetici 1) gibi alıntılarının sonuna eklenmiştir.

3.Bulgular

Bu bölüm okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin ilkokullarda okul güvenliğine ilişkin görüşlerini ortaya koyan bulguları içermektedir.

3.1. Okul Güvenliğine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Tecrübeleri

Bulgular bölümünün ilki okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul güvenliği tecrübesine ait görüşlerini içermekte ve belirlenen tema “Öğrenciye Yönelik Tecrübe” ve “Veliye Yönelik Tecrübe” olmak üzere iki alt temadan oluşmaktadır.

Tablo 1. Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Tecrübeleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Öğrenciye Yönelik Tecrübe	Kaza	4
	Şiddet	3
	Cinsel istismar/	2
	Teşhircilik	
	Aile İçi Şiddet	1
Veliye Yönelik Tecrübe	Şiddet	7

Tablo 1.’de yer alan yönetici görüşlerine göre öğrenciye yönelik okul güvenliği tecrübeleri “şiddet, cinsel istismar/ teşhircilik, kaza ve aile içi şiddet” kodlarını ortaya çıkarmıştır. Bu kodlardan en çok kazalara ilişkin tecrübe ve en az da aile içi şiddet tecrübesine rastlanmıştır. Bu hususta yöneticilerden Y11 “Çocuklar tenefüste, merdivenlerde, koridorlarda koşup, oynuyorlar. Koşarken düşüp kolunu kıran öğrencimiz var.” diyerek görüşünü belirtmiştir. Yöneticilere ait bulgularda, okul güvenliği tecrübelerinde ikinci alt tema olan “veliye yönelik tecrübe” alt temasında “şiddet” koduna ulaşılmıştır. Okul güvenliğine dair en çok yaşanan yönetici tecrübesi, velilerden kaynaklı şiddet olaylarıdır. Konuyla ilgili Y12 ise “Mutlaka güvenlikle ilgili pek çok olaya rastlamışım. Velinin bize karşı uyguladığı darp da var, cinsel istismar da oldu.” görüşünü dile getirmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Okul Güvenliği Tecrübeleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Öğrenciye Yönelik Tecrübe	Şiddet	6
	Okuldan Kaçma	3
	Cinsel İstismar/ Teşhircilik	3
	Aile İçi Şiddet	3
	Kaza	2
	Madde Bağımlılığı	1
Veliye Yönelik Tecrübe	Şiddet	10

Tablo 2.'de yer alan öğretmen görüşlerine göre ise öğrenciye yönelik okul güvenliği tecrübeleri, “şiddet, cinsel istismar/ teşhircilik, kaza, aile içi şiddet, okuldan kaçma, madde bağımlılığı” kodlarına ulaşmada etkili olmuştur. İlk alt tema olan “öğrenciye yönelik tecrübe” kodlarından en fazla öğrenci şiddetine ait tecrübenin yaşandığı görülmüştür. Madde bağımlılığı ise en az rastlanan durum olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okul içinde oyunla başlayan, sonucu yaralanmalara kadar giden şiddet bulgularına rastlanmıştır. Şiddet sonrası kazalar da öğretmen tecrübesi olarak belirlenmiştir. Okulun fiziki ortamından kaynaklı kazalara dair bulgular da mevcuttur. Ulaşılan bir diğer kod ise aile içi şiddettir. Öğretmenlerden Ö6 konuyla ilgili olarak “*Özel eğitim sınıfı öğrencilerinden bir öğrenci ders saati içinde tuvalete giden bir öğrencimin boğazını ipe sığı. Öğrencinin psikolojisi bozuldu ve okul değiştirmek zorunda kaldı.*” şeklinde görüş belirtmiştir. İkinci alt tema olarak ortaya çıkan “veliye yönelik tecrübe” kodunda ise velilerden öğretmenlere uygulanan şiddete ait tecrübe bulgusu ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili olarak Ö9 “*Bir arkadaşım öğrenci velisi tarafından okulda falçata ile bıçaklandı.*” tecrübesini paylaşmıştır.

3.2. Okul İçinde Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Yönetici ve Öğretmenler Görüşleri

Okul yöneticilerinin, okul içinde yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşlerine dair bulgular “Okul Yöneticilerinin Okul İçi Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri Teması” altında verilmektedir. Bu tema da “Toplumsal Güvenlik Sorunları”, “Fiziksel Güvenlik Sorunları”, “Psikolojik Güvenlik Sorunları” ve “Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları” alt temalarından oluşmaktadır.

Tablo 3. Okul Yöneticilerinin Okul İçi Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Toplumsal Sorunları	Güvenlik Şiddet	11
	Ayrımcılık	5
	Cinsel İstismar/ Teşhircilik	1
	Zorbalık	1
Fiziksel Sorunları	Güvenlik Personel Yetersizliği	12
	Revir Bulunmaması	11
	Hijyen Yetersizliği	10
	İlk Müdahale Yetersizliği	9
	Uygunsuz Gıda ve Ürün Satışı	6
Psikolojik Sorunları	Güvenlik Bedensel veya Zihinsel Engel	5
	Başarı- Başarısızlık	4
	Parçalanmış Aile	4
	Etnik Köken	1
Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları	Sığınak Bulunmaması	11
	Ödenek Yetersizliği	10
	Çok Katlı Binalar	10
	Yangın Merdiveni Bulunmaması	8
	Depreme Dayanıksızlık	8
	Bahçe Beton Zemin	7
	Bahçe Küçük	6
	Acil Çıkış Kapısı Olmaması	5
	Merdiven Bandı Bulunmaması	5
	Genişlemeye Uygun Değil	3
	Tatbikatların Yetersizliği	2
	Hırsızlık	1
	Ortak Bina/ Bahçe Kullanımı	1

Okul yöneticilerinin okul içi yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşlerini içeren Tablo 3. incelendiğinde, ilk alt temanın toplumsal güvenlik sorunları olduğu, bu alt temanın da “Şiddet, Zorbalık, Cinsel İstismar, Ayrımcılık” kodlarından oluştuğu görülmektedir. Okul yöneticileri bu konuya ilişkin belirttikleri görüşlerinde en çok yaşanan toplumsal güvenlik sorununun, öğrenciler arasında yaşanan şiddet ve yine öğrenciler arasında yaşanan ayrımcılık olduğunu dile getirmektedir. Cinsel istismar ve zorbalık kodları en az görünen durumdur. Bu konuya ilişkin olarak Y12, “*Arkadaşları ayırım göstermiyor ama kaynaştırma eğitim öğrencilerinin kendileri arkadaşlarına şiddet gösteriyor. Öğretmen çocuğu benimserse öğrenciler de benimsiyor.*” görüşünü dile getirmiştir.

İkinci alt tema olan fiziksel güvenlik sorunlarına ait kodlar “Personel Yetersizliği”, “Hijyen Yetersizliği”, “Uygunsuz Gıda ve Ürün Satışı”, “İlk Müdahale Yetersizliği” ve “Revir Bulunmaması” olarak görülmektedir. Görüşlere göre en büyük sorun personel yetersizliğidir. Y9 bu duruma ilişkin olarak, “*Yeterli temizlik yapılmıyor. Ben çıkınca hepsi yatıyor. Bahçede her yer çöp.*” şeklinde görüş bildirmiştir. Psikolojik güvenlik sorunlarına ait alt tema kodları ise “Başarı- başarısızlık”, “Bedensel veya Zihinsel Engel”, “Parçalanmış Aile” ve “Etnik Köken” olarak belirlenmiştir. Bulgularda, yöneticilere göre yaşanan psikolojik güvenlik sorunlarına sebep olan en büyük etken parçalanmış ailelerdir. Bu konuda Y7 “*Çocuklar çok uzun süre okulda kalınca sıkıntı oluyor. Akademik yönden zorlayıcılık çocukları şiddete yöneltiyor.*” görüşüne sahiptir. Alt temalardan “fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunları” ile ilişkili olarak ise 13 kod ortaya çıkmıştır. Okul yöneticileri

görüşlerine göre, sadece bir okulda sığınak bulunmaktadır. 11 okulda sığınak bulunmamaktadır. Sığınak bulunmamasından takiben en çok görüş belirtilen kodlar okul binalarının çok katlı olması ve ödenek yetersizliğine aittir. En az ise ortak bahçe kullanımının ve hırsızlığın olmasıdır. Konuya ilişkin Y4, “İlkokul dediğin 4 katlı olmaz. Böyle olunca her türlü güvenlik zaafı oluşuyor.” düşüncesindedir.

Öğretmenlerin, okul içi yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri “Okul Öğretmenlerinin Okul İçi Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri Teması” altında verilmektedir. Bu tema da “Toplumsal Güvenlik Sorunları”, “Fiziksel Güvenlik Sorunları”, “Psikolojik Güvenlik Sorunları” ve “Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları” alt temalarından oluşmaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Okul İçi Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Toplumsal Güvenlik Sorunları	Şiddet	21
	Ayrımcılık	11
	Zorbalık	4
	Vandalizm	4
	Cinsel istismar/ Teşhircilik	3
	Çeteleşme	2
Fiziksel Güvenlik Sorunları	Personel Yetersizliği	16
	Hijyen Yetersizliği	13
	Uygunsuz/Pahalı Gıda ve Ürün Satışı	13
	İlk Müdahale Yetersizliği	7
	Başarı- Başarısızlık	10
Psikolojik Güvenlik Sorunları	Parçalanmış Aile	12
	Bedensel veya Zihinsel Engel	7
	Etnik Köken	3
	Yangın Merdiveni Bulunmaması	13
Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları	Bahçe Beton Zemin	13
	Çok Katlı Binalar	11
	Depreme Dayanıksızlık	10
	Merdiven Bandı Bulunmaması	10
	Acil Çıkış Kapısı Olmaması	10
	Bahçe Küçük	9
	Hırsızlık	6
	Tatbikatların Yetersizliği	6
	Genişlemeye Uygun Değil	3
	Kameraların Yetersizliği	2
	Ortak Bina/ Bahçe Kullanımı	2
	Ödenek Yetersizliği	1

Tablo 4.'e göre, öğretmenlerin okul içi yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşlerinde ilk alt tema olan “toplumsal güvenlik sorunları” ile ilgili en büyük sorun olarak belirlenen kod öğrenci şiddetidir. Ö12 konuya dair “Kaynaştırma eğitim öğrencileri düzeyleri farklıdır. Davranış, öğrenme güçlüğü, özel eğitim hizmetlerine rağmen tepkilerini çocuklara veya bize zarar vererek gösteriyor. Geçen gün kaynaştırma eğitim öğrencisinin bir tanesi tenefüste

bahçede kendi bedenini teşhir etti. Kalıcı olmadan tedbir almaya çalışıyoruz.” şeklinde görüş ifade etmiştir. Öğretmenlerin okul içinde yaşadığı güvenlik sorunlarına ait ikinci alt tema “fiziksel güvenlik sorunlarıdır.” Bu alt temada en çok “personel yetersizliği” kodu ön plana çıkmaktadır. En az ise “ilk müdahale yetersizliği” kodu mevcuttur. Personel yetersizliğiyle ilgili Ö7, “Okulumuzda personel yeterli değil. Genel sınıf temizliğini veliler para toplayarak dışarıdan temizlikçi alarak yaptırıyor. Tuvaletler hiç temiz değil.” görüşündedir.

Alt temalardan üçüncüsü olan “psikolojik güvenlik sorunlarına” ait kodlar “Başarı-başarısızlık”, “Bedensel veya Zihinsel Engel”, “Parçalanmış Aile” ve “Etnik Köken” olarak belirlenmiştir. Bulgularda öğretmenlere göre yaşanan psikolojik güvenlik sorunlarına sebep olarak ortaya çıkan durum parçalanmış ailelerdir. En az ortaya çıkan kod ise etnik kökendir. Öğretmenlerden Ö9, “Okulumuzda 8 sınıf var, mevcutlar az. Sorunları gözden kaçırma olamaz. Velilerin çoğu boşanmış. Çocuklar etkileniyor. Ama biz sınıflarda sevgiyle sorunları en aza indirmeye çalışıyoruz.” görüşünü dile getirmiştir. Okul içinde yaşanan güvenlik sorunlarına ait son alt tema “fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunlarıdır.” Konuyla ilgili olarak 13 kod ortaya çıkmıştır. Bunlardan en fazla rastlanan bahçelerin beton zemin olması ve yangın merdiveninin bulunmaması, en az rastlanan ise ödenek yetersizliğidir. Ö7 konuya ilişkin olarak “*Tatbikat hiç yok. Birimler seçiliyor ama önlem alınmıyor.*” demektedir.

3.3. Okul Çevresinde Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

Okul yöneticilerinin okul çevresinde yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri “Okul Yöneticilerinin Okul Çevresinde Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri Teması” altında gösterilmektedir. Bu temanın da “Toplumsal Güvenlik Sorunları”, “Fiziksel Güvenlik Sorunları”, “Psikolojik Güvenlik Sorunları” ve “Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları” alt temalarından oluştuğu görülmektedir.

Tablo 5. Okul Yöneticilerinin Okul Çevresinde Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Toplumsal Güvenlik Sorunları	Çeteleşme	5
	Madde Bağımlılığı	3
	Şiddet	2
	Hırsızlık	1
Fiziksel Güvenlik Sorunları	Açıkta Gıda/ Seyyar Satışı	2
	Aperatif Kafeler	1
	Uyuşturucu Madde Satışı	1
Psikolojik Güvenlik Sorunları	Sözlü Şiddet	2
Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları	Trafik	12
	Polis Yok/ Etkili Değil	2
	Tren Yoluna Yakın	2
	Dere Kenarında	1
	Mala Zarar Verme	1

Okul çevresinden yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin yönetici görüşlerine ait Tablo 5.’e göre ilk alt temanın toplumsal güvenlik sorunları olduğu, bu alt temanın da “Şiddet,

Çeteleşme, Madde Bağımlılığı, Hırsızlık” kodlarını içerdiği görülmektedir. Okul yöneticileri bu konuya ilişkin belirttikleri görüşlerinde en fazla yaşanan toplumsal güvenlik sorunu kodu çeteleşme, en az yaşananın ise hırsızlık olduğu görülmektedir. Bu konuyla ilgili Y7, “Geçmişte çevreden kaynaklı hırsızlık olmuş. Okulun pencerelerini bile söküp götürmüşler. Bu yine yapmayacakları anlamına gelmiyor.” şeklinde görüş bildirmiştir. İkinci alt tema olan “fiziksel güvenlik sorunları” ile ilgili en çok “açıkta gıda/ seyyar satıcı” koduna ulaşılmıştır. En az rastlanan kod ise uyuşturucu madde satışıdır. Y6’ya göre durum, “Etrafta zararlı madde satışı yok. Haftanın bir günü pazar kuruluyor. Açıkta simit satıyorlar.” şeklindedir.

Alt temalardan üçüncüsü olan “psikolojik güvenlik sorunları” ile ilgili “sözlü şiddet” koduna ulaşılmıştır. Yöneticilerin görüşlerine göre ilkokullar ile ortaokulların ayrılması ile birlikte okul çevresindeki psikolojik güvenlik sorunları azalmıştır. İlkokullarda öğrencilerin büyük bir kısmı veli denetiminde olduğu için okul çevrelerinde çok fazla psikolojik güvenlik riski bulunmadığı algısı mevcuttur. Bu konuda Y8 “Arkadaşlar öğrencileri uyarıyor. Tanımadıkları insanlarla konuşmasın, gitmesin diye.” görüşündedir. Yönetici görüşlerine göre son alt tema olan “fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunlarından” en fazla ortaya çıkan kod “trafik” olarak belirlenmiştir. En az görüş belirtilenler ise “okulun dere yatağında bulunması” ve “mala zarar verme” sidir. Y12, “Öğlen arası güvenlik sorunu oluyor. Karmaşa çıkıyor. Cadde tek taraflı, trafik sorunu var. Trafik polisi her öğlen ve akşam çıkışlarda bekliyor.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerin okul çevresinde yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri “Okul Öğretmenlerinin Okul Çevresinde Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri Teması” altında gösterilmektedir. Bu tema da Tablo 6.’da gösterildiği gibi “Toplumsal Güvenlik Sorunları”, “Fiziksel Güvenlik Sorunları”, “Psikolojik Güvenlik Sorunları” ve “Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları” alt temalarından oluşmaktadır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Okul Çevresinde Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Toplumsal Güvenlik Sorunları	Çeteleşme	13
	Şiddet	7
	Madde Bağımlılığı	6
	Zorbalık	4
Fiziksel Güvenlik Sorunları	Aperatif Kafeler	11
	Açıkta Gıda/ Seyyar Satıcı	8
Psikolojik Güvenlik Sorunları	Sözlü Şiddet	8
	Baskı Kurma	3
Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları	Trafik	24
	Polis Yok/ Etkili Değil	20
	Mala Zarar Verme	4
	Tren Yoluna Yakın	4
	Dere Kenarında	2

Konuya ilişkin olarak, alt temanın toplumsal güvenlik sorunları olduğu, bu alt temanın da “Şiddet, Çeteleşme, Madde Bağımlılığı, Hırsızlık” kodlarını içerdiği görülmektedir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde en çok yaşanan toplumsal güvenlik sorununa ait

çıkan kod “çeteleşme”, en az çıkan kod ise “zorbalık” olmuştur. Ö9’ a göre durum, “Okul çıkışlarında bekleyen serseriler bazen öğrencilere sözlü şiddette bulunuyor.” şeklindedir. Alt temalardan bir diğeri olan “fiziksel güvenlik sorunları” ile ilgili karşılaşılan en fazla kod “aperatif kafelerdir”. En az karşılaşılan kod ise “açıkta gıda/ seyyar satıcı” kodudur. Konuyla ilgili farklı görüşler mevcuttur. Konuya ilişkin Ö6, “Okul etrafında tostçu var, mısırcı var. Açıkta satılıyor bunlar.” demiştir. Son olarak ise okul çevresindeki “fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunları” alt temasında öğretmen görüşlerine göre öne çıkan çıkan kod “trafik” kodudur. En az görüş belirtilen kod ise “okulun dere yatağında olması”dır. Buna dair Ö18, “Akşam okul bahçesine molotof atmışlar. Sabah geldiğimizde Atatürk büstü yanmıştı, bahçe virane durumdaydı.” görüşünü belirtmiştir.

3.4. Okul- Ev Arasında Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

Okul yöneticilerinin, okul- ev arasında yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri “Okul Yöneticilerinin Okul- Ev Arasında Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri Teması” altında gösterilmektedir. Bu tema da “Toplumsal Güvenlik Sorunları”, “Fiziksel Güvenlik Sorunları”, “Psikolojik Güvenlik Sorunları” ve “Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları” alt temalarından oluşmaktadır ve Tablo 7.’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Okul Yöneticilerinin Okul- Ev Arasında Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Toplumsal Güvenlik Sorunları	Aile İçi Şiddet	3
	Ayrımcılık	1
	Sözlü Şiddet	1
	Cinsel İstismar	1
Fiziksel Güvenlik Sorunları	Sağlıksız/ Yetersiz Beslenme	7
	Temizlik Yetersizliği	1
Psikolojik Güvenlik Sorunları	Parçalanmış Aile	12
	Cinsiyet Ayrımcılığı	3
	İletişimsizlik/ İlgisizlik	2
	Şımartılma	2
	Engelli Olma	1
Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları	Büfe	5
	Kafe	4
	Oyun Salonu	1

Okul- ev arası yaşanan güvenlik sorunlarında ilk alt tema olan “toplumsal güvenlik sorunları” ile ilgili ortaya çıkan kodlar “aile içi şiddet, ayrımcılık, sözlü şiddet ve cinsel istismar” kodlarıdır. Yönetici görüşlerine göre yaşanan en büyük toplumsal güvenlik sorunu ise aile içi şiddettir. Diğer kodların frekans değerleri ise ayındır. Bu konuya ilişkin Y10, “Evde çocuğa şiddet uyguladım diyen veli var. Gerekğinde eve ziyaret, okula davet ederek rehberlik çalışmaları yapıyoruz.” şeklinde görüş belirtmiştir. İkinci alt tema olan “fiziksel güvenlik sorunları” ile ilgili “sağlıksız/ yetersiz beslenme” kodu en çok rastlanandır. En az rastlanan kod ise “temizlik yetersizliği”dir. Yöneticilerden Y3, “Bence sağlıklı

beslenmiyorlar. Sabahları kantinde yığılma oluyor. Çocukları kahvaltı yapmadan gönderiyorlar. Göze çarpan temizlik sıkıntısı yaşayan öğrenci yok.” demektedir.

Alt temalardan olan “psikolojik güvenlik sorunu” ile ilgili en fazla kod “parçalanmış aileler” koduna aittir. En az rastlanan kod ise “engelli olma” kodudur. Y7 durumu *“Anne- baba hapiste ve bırakacak kimsesi yok ise çocuk da anneye birlikte hapis hayatı yaşıyor. Okula dönünce uyum sorunu yaşayabiliyor.”* şeklinde belirtmektedir. Okul- ev arası yaşanan güvenlik sorunlarına ait bir diğer alt tema olan “fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunları” ile ilgili en fazla kod “büfe” kodudur. En az ise “oyun salonu” koduna rastlanmıştır. Konuyla ilgili Y2, *“Oyun salonları ve kafeler alt mahallede var. Buralar çocuklara hitap etmiyor. Okuldan kaçıp, gidebileceği yerler değil.”* görüşündedir.

Öğretmenlerin okul- ev arasında yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin görüşleri temasına göre “Toplumsal Güvenlik Sorunları”, “Fiziksel Güvenlik Sorunları”, “Psikolojik Güvenlik Sorunları” ve “Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları” alt temaları ortaya çıkmıştır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Okul- Ev Arasında Yaşanan Güvenlik Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Toplumsal Güvenlik Sorunları	Sözlü Şiddet	4
	Ayrımcılık	4
	Aile İçi Şiddet	2
	Cinsel İstismar	1
Fiziksel Güvenlik Sorunları	Sağlıksız/ Yetersiz Beslenme	17
	Temizlik Yetersizliği	2
Psikolojik Güvenlik Sorunları	İletişimsizlik/ İlgisizlik	13
	Parçalanmış Aile	12
	Cinsiyet Ayrımcılığı	5
	Şımartılma	2
	Engelli Olma	1
Fiziki Ortama İlişkin Güvenlik Sorunları	Kafe	12
	Büfe	10
	Oyun Salonu	4

Tablo 8.’de yer alan alt temalardan “toplumsal güvenlik sorunları” ile ilgili olarak en çok görüş belirtilen kodlar ayrımcılık ve sözlü şiddettir. En az rastlanan ise cinsel istismardır. Ö18’e göre durum *“Kızları okutması gerekirken, erkenden evlendiriyorlar. Kızlar başını kurtaramıyor.”* şeklinde belirtilmektedir. “Fiziksel güvenlik sorunları” alt temasında en çok ortaya çıkan kod ise “sağlıksız/ yetersiz beslenme” kodudur. En az görüş belirtilen ise “temizlik yetersizliği” kodudur. Konuyla ilgili Ö13 *“Aileler ne bulurlarsa onu yiyorlar. Sağlıklı beslendiklerini düşünmüyorum.”* şeklinde görüş belirtmiştir. Okul- ev arası yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin temanın alt temalarından üçüncüsü olan “psikolojik güvenlik sorunları” ile ilgili en çok ortaya çıkan kodlar “iletişimsizlik/ ilgisizlik” ve “parçalanmış ailelerdir.” “Engelli olma” kodu ise en az rastlanandır. Öğretmenlerden Ö5 konuya dair *“Çocuk aile içinde ne yaşıyorsa geçen hafta o kadar öfkeli geldi. Babasına tekmeler attı. Babasına bunu yapmanı biz nasıl durdurabiliriz.”* görüşünde bulunmuştur. Son alt tema olan “fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunları” ile ilgili en çok “kafe” koduna görüş dile getirilmiştir. En az ise “oyun salonu“ ile ilgili veri mevcuttur. Ö3 konuya ilişkin olarak

“Okulun etrafında kafeler var tabii. Ama çocuklar tek başlarına gidip buralarda oturmuyor. Muhakkak velileri yanlarında bulunur.” görüşünü dile getirmiştir.

3.5. Okullardaki Güvenlik Sorunlarını Önlemeye Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmalara İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

Okullarda yaşanan veya yaşanması muhtemel güvenlik sorunlarını önlemeye yönelik çalışmalara ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşleri analiz edildiğinde her iki grupta da farklı frekanslarda olmak üzere “güvenlik teçhizatı”, “insan gücü” ve “eğitim politikaları” alt temalarının ortaya çıktığı görülmektedir.

Tablo 9. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Güvenlik Sorunlarını Önlemeye Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmalara İlişkin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans	
		Yönetici	Öğretmen
Güvenlik Teçhizatı	Güvenlik Kamerası	12	24
	Alarm	3	16
İşgücü	Nöbetçi Öğretmen	12	24
	Güvenlik Görevlisi	6	12
	Okul Polisi	3	13
	Nöbetçi Öğrenci	2	4
Eğitim Politikaları	Rehberlik	6	18
	İş Güvenliği Çalışmaları	4	3

Tablo 9.’a göre, yönetici görüşleri analiz edildiğinde, “Güvenlik teçhizatı” alt temasına göre en çok rastlanan kod “güvenlik kamerası” kodu olarak ortaya çıkmıştır. Yöneticilerden Y7 konuya dair, “Göreve başlar başlamaz kamera ve alarm tertibatı kurdurduk. Bir nebze caydırıcılığı var. Güvenlik görevlimiz yok. Bireylere hizmetin ayırt edilmeden verilmesi gerekir.” görüşünde bulunmuştur. Yine yönetici görüşlerine göre, okullarda güvenlik ile ilgili yapılan çalışmaların alt temalarından olan “işgücü” ile ilgili “nöbetçi öğretmen” koduna en çok rastlanmıştır. Buna göre Y5 “Servisler erken geldiğinden o günün nöbetçi öğretmenleri girişte bekliyor. Herhangi bir kazaya mahal vermemek için takipteyiz.” şeklinde fikrini beyan etmiştir. Okul güvenliği ile ilgili yönetici görüşleri alt temalarından sonuncusu “eğitim politikaları” olarak ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili ortaya çıkan en fazla kod “rehberlik” ile ilgilidir. “İş güvenliği çalışmaları” ise diğer görüş belirtilen kod olarak belirlenmiştir. Bu hususta Y8, “Rehberlik servisimiz her yönden çok iyi çalışıyor. Her türlü öğrenciye- veliye- öğretmene- personele yönelik bilgilendirmeler yapılıyor.” yönünde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlere dair bulgularda, alt temalardan ilki olan “güvenlik teçhizatı” ile ilgili en çok “güvenlik kamerası” kodu ortaya çıkmaktadır. Bir diğer görüş belirtilen kod ise “alarm” kodudur. Duruma ilişkin olarak Ö6, “Kameralar yeni takıldı. Güvenlik görevlimiz yok ama kendi hizmetimiz kapı giriş- çıkışında kimlik kontrollerini yapıp, güvenliği sağlıyor.” şeklinde fikrini dile getirmektedir. Yine öğretmen görüşlerine göre “insan gücü” alt temasına ait rastlanan en fazla kod “nöbetçi öğretmen” kodudur. Konuya dair Ö12 ise “Kulübe veya izne bağlı giriş- çıkış yok. Nöbetçi öğretmene çok yük biniyor.” görüşündedir. Alt temalardan “eğitim politikaları” ile ilgili rastlanan en fazla kod “rehberlik” üzerinedir. Bununla ilgili bir Ö16’nın görüşleri şu şekildedir; “Engelli öğrencilerle ilgili sınıf öğretmenleriyle görüşmeler

yapılıyor. Örneğin 2. Sınıflarda otizmi anlattık. Öğrenciler için sürekli etkin olmak zorundayız.”

3.6. Ailelerin Okul Güvenliğine Katkılarına İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Görüşleri

Ailelerin okul güvenliğine katkılarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerine dair bulgular temasına göre, “Ailelerin Okul Güvenliğine Katkısının Olması” ve “Ailelerin Okul Güvenliğine Katkısının Olmaması” alt temaları ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. Ailelerin Okul Güvenliğine Katkılarına İlişkin Okul Yöneticileri Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Ailelerin Okul Güvenliğine Katkısının Olması	Güvenlik Görevlisi	6
	İstihdamı	
	Temizlik Personeli	6
	İstihdamı	
Ailelerin Okul Güvenliğine Katkısının Olmaması	Duyarsızlık	8
	Maddi Kaynak Eksikliği	7

Yöneticilerin konuya ilişkin görüşlerini içeren Tablo 10.’da yer alan bulgulara göre, “ailelerin okul güvenliğine katkısının olması” alt temasında “güvenlik görevlisi istihdamı” ve “temizlik personeli istihdamı” kodlarına ulaşılmıştır. Kodların frekansları eşittir. Konuya ilişkin Y1 “Velilerden %80 üzerinde katılım var. Okul- aile birliği ile kapıya güvenlik görevlisi tutabildik.” görüşündedir. “Ailelerin okul güvenliğine katkılarının olmaması” alt temasında ise “duyarsızlık” ve “maddi kaynak eksikliği” kodları ortaya çıkmaktadır. Y3’ e göre durumu şu şekilde belirtmektedir; “Durumu iyi olan veliler bile bazen katkı vermek istemiyor. O vermiyor, ben niye vereyim diyor.”

Tablo 11. Ailelerin Okul Güvenliğine Katkılarına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Alt Tema	Kod	Frekans
Ailelerin Okul Güvenliğine Katkısının Olması	Güvenlik Görevlisi	12
	İstihdamı	
	Temizlik Personeli	8
	İstihdamı	
Ailelerin Okul Güvenliğine Katkısının Olmaması	Duyarsızlık	14
	Maddi Kaynak Eksikliği	10

Öğretmen görüşlerinin yer aldığı Tablo 11.’e göre ise ilk alt tema olan “ailelerin okul güvenliğine katkısının olması” ile ilgili ortaya çıkan “güvenlik görevlisi istihdamı” ve “temizlik personeli” istihdamı” kodlarıdır. Buna göre Ö11 “Velilerin eğitim seviyesi düşük olduğundan her şeyi devletten beklemektedir.” görüşünü belirtmiştir. İkinci alt tema olan “ailelerin okul güvenliğine katkısının olmaması” ile ilgili en fazla kod “duyarsızlık” kodudur. Ortaya çıkan koda dair Ö24 “Aileler katkıdan çok, güvenlik zaafına yol açmaktadır. Öğrencisini sırasına kadar götürmek istiyorlar.” görüşündedir.

3.7. Okuldaki Güvenlik Sorunlarını Çözümüne İlişkin Yönetici ve Öğretmen Önerileri

Okul yöneticilerinden ve öğretmenlerden elde edilen bulgulara göre, “okul güvenliğine ilişkin çözüm önerileri teması” “güvenlik elemanı sağlanması”, “güvenlik teçhizatı sağlanması”, “okul yönetiminin sorumlulukları” ve “konuya ilişkin eğitim politikalarının belirlenmesi” alt temalarını içermektedir.

Tablo 12. Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Çözüm Önerileri

Alt Tema	Kod	Frekans
Güvenlik Elemanı Sağlanması	Güvenlik Görevlisi	12
	Sağlık Personeli	3
	Okul Polisi	2
	Teknik Personel	1
	Güvenlik Birimi	1
Güvenlik Teçhizatı Sağlanması	Kamera	3
	Güvenlik Sistemi	1
Okul Yönetiminin Sorumlulukları	Eğitim	9
	İletişim	6
	Sosyal Aktiviteler	2
Konuya İlişkin Eğitim Politikalarının Belirlenmesi	Maddi Kaynak	6
	Personel Seçimi	3
	Tekli Eğitim	3
	Medya	1
	Kantinde Satılan Ürünler	1
	Okulların Konumu	1

Tablo 12. incelendiğinde, okul yöneticilerinin okul güvenliğine dair çözüm önerilerine ilişkin ilk alt tema olan “güvenlik elemanı sağlanması” ile ilgili en fazla “güvenlik görevlisi” koduna rastlanmıştır. Konuyla ilgili Y1 “Okullara bakanlık tarafından güvenlik görevlisi atanmalı. Her okulun ekonomisi farklı, eksik çok, gelir yok.” görüşündedir. Alt temalardan “güvenlik teçhizatı sağlanması” konusunda en fazla kod “kamera” kodudur. En az rastlanan ise “güvenlik sistemi” kodudur. Kameraların artırılması ve kapılara resmi kurumlara girişte uygulanan güvenlik sisteminin konulması görüşleri ortaya çıkmıştır. Y11 konuya ilişkin şu görüşü bildirmiştir: “Okullardaki güvenlik kameraları artırılabilir. Kapı girişlerine güvenlik sistemi dönebilir.”

“Okul yönetiminin sorumlulukları” alt temasında “eğitim, iletişim ve sosyal aktiviteler” kodlarına ulaşılmıştır. Güvenliğe dair sorunlara karşı çözüm önerilerinden olan en fazla kod “eğitim” koduna aittir. Yöneticilerden Y7 “Akademik başarı odaklıyız. Sosyal yönlerden de çocuklar geliştirilmelidir.” diyerek önemli bir noktaya değinmiştir. Yöneticilerin, okul güvenliğine karşı çözüm önerileri alt temalarından olan “konuya ilişkin eğitim politikalarının belirlenmesi” yönünde “maddi kaynak, personel seçimi, okulların konumu, tekli eğitim, kantinde satılan ürünler ve medya” kodlarına ulaşılmıştır. Maddi kaynak yetersizliği, yöneticilerin belirttiği görüşler içinde en çok tekrarlanan koddur. Konuyla ilgili Y6 “İstihdam adına yetiştirme yurtlarında yetişenler okullarda görevlendiriliyor. Cinsel istismardan, saldırıya kadar olumsuzluklar ortaya çıkıyor. Toplumda başka kurumlarda kaynaştırılabilir. İç güvenlik tehdidi olmaması için personel iyi seçilmeli.” görüşündedir.

Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin çözüm önerileri teması Tablo 13.'de yer almaktadır. Burada da “güvenlik elemanı sağlanması”, “güvenlik teçhizatı sağlanması”, “okul yönetiminin sorumlulukları” ve “konuya ilişkin eğitim politikalarının belirlenmesi” alt temaları ön plana çıkmaktadır.

Tablo 13. Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Çözüm Önerileri

Alt Tema	Kod	Frekans
Güvenlik Elemanı Sağlanması	Güvenlik Görevlisi	24
	Okul Polisi	14
	Güvenlik Birimi	9
	Sağlık Personeli	5
	Teknik Personel	3
Güvenlik Teçhizatı Sağlanması	Güvenlik Sistemi	10
	Kamera	3
Okul Yönetiminin Sorumlulukları	İletişim	10
	Eğitim	9
	Sosyal Aktiviteler	5
Konuya İlişkin Eğitim Politikalarının Belirlenmesi	Medya	19
	Tekli Eğitim	17
	Maddi Kaynak	12
	Okulların Konumu	11
	Kantinde Satılan Ürünler	5
	Personel Seçimi	3

Öğretmenlerden elde edilen bulgulara göre “güvenlik elemanı sağlanması” alt temasında en fazla kod “güvenlik görevlisi” kodudur. Öğretmen görüşlerine göre her okulda devlet tarafından atanan veya görevlendirilen güvenlik görevlileri bulunmalıdır. En az rastlanan kod ise “teknik personel” kodudur. Konuyla ilgili Ö19, “*Güvenlik görevlisi olmasını çok isterim. Şimdiye kadar sıkıntı yaşanmadı ama bu yaşanmayacağı anlamına gelmez.*” diyerek görüşünü bildirmiştir. Öğretmen görüşlerine göre alt temalardan olan “güvenlik teçhizatı sağlanması” ile ilgili en çok rastlanan “güvenlik sistemleri” kodudur. Ö9’ a göre durum, “*Teknolojik güvenlik çözümleri getirilebilir. Güvenlik sistemi geliştirilebilir.*” şeklindedir. “Okul yönetiminin sorumlulukları” alt temasında ortaya çıkan “iletişim eksikliği” kodu öğretmenlere ait bulgularda en çok tekrarlanan koddur. Bu hususta Ö12, “*Okul- çevre araştırması yapılarak, her bölgeye göre tehditler belirlenmeli ve öğrenci-öğretmen- veli eğitimleri yapılmalıdır.*” görüşündedir. Alt temalardan sonuncusu olan “eğitim politikalarının belirlenmesi” ile ilgili olarak öğretmenlerin en fazla çözüm önerisi “medya” kodu ile ortaya çıkmıştır. Medyaya ilişkin Ö12, “*Artık haber bile izleyemiyoruz. Her yerde şiddet, kavga, tartışma. Çizgi filmler de aynı şekilde. Bunlara bir çözüm bulunmalı.*” görüşündedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı araştırmanın sonucunda; okulların güvenliğine dair eğitimsizlik, iletişimsizlik, maddi kaynak yetersizliğinden oluşan güvenlik zaafı, personel yetersizlikleri, eğitim

politikalarındaki eksiklikler ve medyanın sebep olduğu etkilerden dolayı, ilkokulların her türlü iç ve dış tehdide karşı istenilen seviyede savunmaya sahip olmadığı, bunun da zaman içinde ciddi güvenlik sorunlarına yol açabildiği saptanmıştır. Okul güvenliği tecrübelerinde yönetici görüşlerinde öğrencilerin kendi aralarında oluşan kazalardan ve yine okul içinde yaşanan güvenlik sorunları olduğu ortaya çıkmıştır. Velilerin öğretmenlere ve yöneticilere karşı uyguladıkları şiddete yönelik bulgular mevcuttur. Öğretmen görüşlerinde ise öğrenci kaynaklı şiddet en üst seviyededir. Bunun yanı sıra aile içi şiddet, cinsel istismar/ teşhircilik ve okuldan kaçma takip eden güvenlik tecrübeleridir. Velilerin öğretmenlere karşı uyguladığı şiddete yönelik tecrübe de en çok yaşanan durumlardan biridir.

Okul yöneticilerinin okul içinde yaşanan toplumsal güvenlik sorunlarına dair görüşlerinde, en çok şiddete ait bulgular ortaya çıkmıştır. Fiziksel güvenlik sorunları ile ilgili personel yetersizliği en büyük güvenlik problemidir. Erol (2009)'a göre de "okulda yeterince temizlik personelinin olmaması" okulda güvenlik sorununa etkindir. Öğrenciler beslenme ihtiyaçlarını beslenme saatlerinde ya evden getirdikleri yiyeceklerle ya da kantinden aldığı gıdalar ile sağlamaktadır. Kantin denetimleri yapılmasına rağmen, uygunsuz gıda ve ürün satışları olduğu gözlenmiştir. Psikolojik güvenlik sorunları konusunda bedensel veya zihinsel engelli öğrencilerin daha çok sıkıntı yaşadığı bulguları mevcuttur. Kaynaştırma öğrencilerinin okulda yaşadığı sorunlarla ilgili olarak Atıcı (2014) da, engelli bireylerin yeterli eğitim hizmetlerini alabilmeleri için eğitim ortamının uygunluğuna ve kaynaştırmanın da başarısına bağlı olduğunu, fakat okullarda uygulanan kaynaştırma programlarının istenilen düzeyde olmadığı belirtmiştir.

Okulların fiziki ortamına ilişkin olarak alınan görüşlerde ise araştırma yapılan tek okulda sığınak olduğu, binaların çok katlı oluşu ve ödenek yetersizliğinden kaynaklı güvenlik zaafları ortaya çıktığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin toplumsal güvenlik sorunlarına ait görüşlerinde yaşanan en büyük sorunun öğrenciler arası şiddet olduğu saptanmıştır. Fiziksel güvenlik sorunlarına ait öğretmen görüşlerinde en çok personel yetersizliğinden kaynaklı sorunlar oluşmaktadır. Yönetici ve öğretmenler, kantin denetleme komisyonları ile denetlemenin yapıldığını, ancak zaman zaman para kazanabilmek için uygunsuz gıda ve ürün satışlarının yapıldığını, bir okulda yeterli satış olmadığı için kantinin kapandığı görülmüştür. Parçalanmış ailelerin öğrencilerde psikolojik güvenlik sorunlarına yol açan en büyük etken olduğu öğretmen görüşlerinde ortaya çıkmıştır. Öğretmenlere göre; fiziki ortama ilişkin binalarda yangın merdiveninin olmayışı, bahçenin beton zemin oluşu, binaların çok katlılığı ve acil çıkış kapılarının bulunmayışı en çok ortaya çıkan sorunlardır. Barhan (2001: 46)'ın yaptığı araştırmaya göre de öğretmenler, yangın tehlikesine karşı yeterli önlemler alınmasını okul güvenliği açısından %70 üzerinde önemli görmüşlerdir.

Mevcut düzen içerisinde öğretmenlerin ve yöneticilerin, iç güvenliğe karşı gereken önlemleri almaya çalıştığı aşikârdır. Görüşlerine başvuru yönetici ve öğretmenlerin okul kültürüne sahip olduğu, olumsuz durumlara karşı da işbirliği ve iletişim kurarak mücadele ettikleri gözlenmiştir. Bazı okulların ikili eğitimde olması, güvenlik risklerini fazlasıyla artırmaktadır. Temizliğin yeterli yapılamaması, kontrollü giriş- çıkışın sağlanamaması, sınıfların kalabalık olması, binaların çok katlı oluşu bu risklerden birkaçıdır. Hem yöneticiler, hem de öğretmenler bu konuda hem fikirdir.

Okulların herhangi bir kriz durumunda, ne yapacağına dair yeterli bilgiye sahip olmadığı da elde edilen bulgular arasındadır. Okulların fiziki şartlarının doğal afetlere ve gerekli dış etkenlere karşı bir standardı olmadığı, fiziki yapı ve bulunduğu yerleşkenin okullarda ciddi güvenlik riskleri oluşturduğu bilinmektedir. Okul bahçelerinde ve oyun alanlarında, mevcuda

göre yeterli alan olmaması ve zeminlerin beton olması kazalara sebep olmaktadır. Bazı yöneticiler tatbikatları ve bilgilendirme çalışmalarını yeterli görürken, öğretmenlerden bazıları ise hiç tatbikat yapılmadığından veya amacına uygun olmadığından şikâyetçidir.

Okul içinde yaşanan psikolojik güvenlik sorunlarının öğrencilerde, sosyal izolasyon/ yabancılaşma ve şiddet eğilimlerini ortaya çıkardığı hem yönetici, hem de öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Okulların sosyal aktiviteler açısından yetersiz olması, öğrencilerin kendi aralarındaki güvenlik sorununu ön plana çıkarmaktadır. Okul içi aktiviteler artırılmalı, öğrenciler sosyal yönden geliştirilmelidir. Yönetici ve öğretmenlerden bazıları, okulda öğrencilerin geçirdikleri zamanın, sadece akademik başarı sağlama odaklı olduğu görüşündedir. Uygulanan aktivite ve etkinliklerle şiddetin de azaltılabileceği algısı oluşmuştur. Bakkaloğlu (2008) da kabullenici sınıf atmosferi yaratmanın, sosyal etkileşim becerilerini geliştirmenin, özsaygıyı artırmanın, yalnızlıkla baş etmek için uyum stratejileri öğretmenin ve sosyal etkileşim için fırsatlar yaratmanın, özel eğitim öğrencilerinin yalnızlığını azalttığını belirtmiştir. Bununla birlikte, okulun bulunduğu bölgeye, çevre koşullarına, öğrenci profiline göre değişkenlik gösteren iç ve dış güvenlik tehditleri mevcuttur. Okul çevresinde yaşanan güvenlik sorunlarında yönetici görüşlerine göre en çok çeteleşme ortaya çıkmıştır. Okulların fiziki ortamından kaynaklı trafik sorunları olduğu bulgulardan saptanmıştır. Öğretmen görüşlerine göre de okul çevresinde yaşan toplumsal güvenlik sorunlarının en büyüğü çeteleşmedir. Okul çevresinde bulunan aperatif kafeler fiziksel güvenlik sorunlarına yol açmaktadır. Okul çevresinde yaşanan psikolojik sorunlardan en çok sözlü şiddete rastlanmıştır. Fiziki ortamdan kaynaklı trafik sorunları ve okul çevresinde polis olmaması veya etkinliğinin yeterli olmaması öğretmen görüşlerinde ortaya çıkmıştır. Kütük'ün 2008 yılında İstanbul'da yaptığı araştırmada, okula gelen ziyaretçilerin kayıtlarının yapılması, ziyaretçi kartı kullanılması, ziyaretçiye eşlik edilmesi konularında standart bir uygulamanın olmadığı sonucuna varılmıştır. Okulların giriş-çıkışlarında ikili eğitimden dolayı, öğrenci değişimi sırasında sorunlar yaşandığı, bazı velilerin güvenlik zaafına yol açtığı, kontrollerin düzgün yapılamadığı söylenmiştir. Okul çevresinde uyuşturucu madde kullanan kişi tespiti yapılan okullarda, alınan önlemlere rağmen bu güvenlik tehdidi kesin bir çözüme kavuşmamıştır. Bu sebeple güvenlik çalışmalarının, dış tehditlere karşı yetersiz olduğu görüşü belirtilmiştir.

Okul yöneticilerinin okul- ev arası yaşanan toplumsal güvenlik sorunlarına ilişkin görüşlerinde en çok aile içi şiddet bulgusuna rastlanmıştır. Fiziksel güvenlik sorunlarında yetersiz ve sağlıksız beslenme en çok ortaya çıkan sorunlardır. Parçalanmış aileler öğrencilerde psikolojik güvenlik sorunlarına yol açmaktadır. Öngider (2013) yaptığı çalışmada, parçalanmış ailelerdeki çocukların, evli ailelerdeki çocuklara göre daha fazla davranış sorunları sergiledikleri ve daha depresif oldukları sonucuna ulaşmıştır. Okul- ev arası bulunan büfeler de fiziki ortama ilişkin güvenlik sorunları oluşturmaktadır. Öğretmenlerin okul- ev arası toplumsal güvenlik sorunlarına ilişkin görüşlerinde ise sözlü şiddet ve ayrımcılık bulguları en üst seviyededir. Öğretmenler, öğrencilerin sağlıksız ve yetersiz beslendiğini belirtmiştir. İletişimsizlik/ ilgisizlik ve parçalanmış ailelerin olmasının, öğrenciler üzerinde psikolojik güvenlik sorunlarına yol açtığı öğretmen görüşlerinden saptanmıştır. Öğretmen görüşlerine göre, okul- ev arası büfe ve kafelerin bulunduğu, bunun da zaman zaman güvenlik zaafına yol açtığı görülmüştür. Aynı zamanda okul- ev arası güvenlik sorunları araştırılırken, ortaya ulaşım ile ilgili sorunlara ait veriler de çıkmıştır. Okul yönetici ve öğretmen görüşlerine göre öğrenciler ulaşımı en çok aile ile birlikte sağlarken, yalnız gelip giden öğrenci sayısı da oldukça fazladır. Bazı okulların eğitim kalitesinin tercih sebebi olmasından dolayı, mahalle dışı öğrenci kayıtları çoktur. Yasal olmayan adres değişikliklerinden ötürü, servisçiliğin ortaya çıktığı, güvenli olmayan, kontrolsüz

servisçilerin olduğu görüşlerde belirtilmiştir. Uzak yerlerden gelen öğrenciler, özel servislerle gelmektedir. Servislerle ilgili yeterli denetim ve bilginin olmadığı saptanmıştır. Servis denetimleri okul yönetimi tarafından yapılmamaktadır. Bu hususta yeterli denetim olduğu düşünülmemektedir. Özel servis kullanılan okullardaki yöneticiler ve öğretmenler bu konuda aynı görüşe sahiptir. Alp (2012) de yaptığı araştırmada, servis denetim ve uygulamalarının daha sıkı olması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Okul güvenlik sorunlarına ilişkin yapılan çalışmalarda yönetici ve öğretmen görüşlerine göre tüm okullarda teçhizata yönelik kamera kullanımı mevcuttur. İnsan gücü olarak da nöbetçi öğretmen güvenliği sağlamaktadır. Bütçe yetersizliğinden dolayı pek çok okulda güvenlik görevlisi bulunmamaktadır. Bazı okullarda okul polisi uygulaması bulunmakta, fakat etkinliği istenilen düzeyde bulunmamaktadır. Öğrenci ve velilere yönelik yapılan rehberlik çalışmaları da uygulamalar arasındadır. Okulların, ödenek eksiklikleri ve kaynakların doğru değerlendirilememesi sebebi ile dış tehditlerden gelecek güvenlik sorunlarına karşı yetersiz kalabilmeleri, zaman içinde ciddi güvenlik sorunlarına yol açabilmektedir. Yönetici ve öğretmen görüşleri bu konuda paralellik göstermektedir.

Ailelerin okul güvenliğine katkılarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri paralellik göstermektedir. Aileler güvenlik görevlisi istihdamı ve temizlik personeli alımında okul güvenliğine katkıda bulunmaktadır. Ancak bazı velilerin duyarsızlığı ve maddi yetersizliklerden kaynaklı sorunlar güvenlik zaafalarını da beraberinde getirmektedir. Okullar, genel okul ihtiyaçları konusunda velilerden yeterli desteği alamamaktadır. Okul giriş-çıkışlarında çevresel güvenlik yeterli şekilde sağlanamamaktadır. Bazı okullarda hem yöneticiler, hem öğretmenler ailelerin okul güvenliğine yeterli katkı sağlamadıkları görüşündedir. Kızmaz, 2006'da yaptığı "Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım" adlı çalışmada; şiddet davranışına yönelen bazı öğrencilerin, aileye ilişkin olarak sorunlar yaşadığını ortaya çıkarmıştır.

Okul yöneticilerinin okul güvenliğine ait çözüm önerilerinde, her okula güvenlik personeli istihdamının sağlanması gerektiği ortaya çıkmıştır. Toplumsal eğitim ve iletişimin önemi bulgularda ortaya çıkmıştır. Okullardaki personelin seçiminin doğru olarak yapılması, ikili eğitimden tekli eğitime geçilmesi güvenliğe ait en belirgin görüşlerdendir. Öğretmen görüşlerine göre ise her okulda güvenlik görevlisinden, teknik elemanından, sağlık personeline kadar güvenlik birimi kurulması, havaalanı veya alışveriş merkezlerindeki gibi güvenlik sistemlerinin oluşturulması çözüm önerileri arasındadır. Toplumsal iletişimin kurulması da güvenlik sorunlarını azaltabilir. Okullardaki sosyal aktivitelerin artırılması şiddeti azaltabilir. Medyada yayınlanan olumsuz içerikli dizi ve programlar, haberler öğrencileri şiddete yönlendirmekte ve davranış bozukluklarına sebep olmaktadır. Bu durum öğretmenler arasında oldukça yaygın bir görüştür. Bazı yöneticiler de medyanın, öğrenciler üzerinde olumsuz etkilere ve davranış bozukluklarına sebep olduğunu düşünmektedir. Medyanın olumsuz etkisinin olduğu, bunun için eğitim politikalarının belirlenmesi gerektiği saptanmıştır. İkili eğitim olan okulların, kesinlikle tekli eğitime geçmesi gerektiği belirtilmiştir. Maddi kaynakların devlet tarafından sağlanması, okulların fiziki olarak uygun yerlere inşa edilmesi de çözüm önerileri arasındadır.

Bu araştırmanın bulgularına dayalı olarak uygulayıcılara ve araştırmacılara bazı öneriler getirilebilir. Öncelikle öğrencilerin istenilen davranışı kazanmasında, risklere karşı korunmasında öğrenci-veli- okul üçlüsü sürekli olarak iletişimde olmalıdır. Aynı zamanda, okul çevresinde şiddete sebebiyet veren oluşumlar konusunda yetkililer bilgilendirilmeli ve çözüm sağlanmalıdır. Bununla birlikte, şiddet gösteren öğrencilere karşı, okul içinde ortak

bir tutum sergilenmeli, öğrenciye ve aileye rehberlik hizmeti verilmeli; öğrenciyi sadece müfredata göre bilgi aktarılan pozisyondan çıkartarak, sosyal ve kültürel yönden eğitimine daha fazla önem verilmeli ve toplumda şiddete verilen cezalar caydırıcı etkide olmalı, şiddetin önlenmesine yönelik, devlet ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içinde çalışmalar yapılmalıdır. Ek olarak, okullarda belirli dönemlerde, uzmanlar tarafından verilecek eğitimlerle güvenlik riskleri konusunda öğrenci, öğretmen ve personel bilinçlendirilmeli; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen eğitimlerde, güvenlik konusu da ele alınıp, iyi uygulama örnekleri ve deneyimleri paylaşılmalı; okullar, emniyet birimleriyle güvenlik konusunda her daim irtibat halinde olmalı, ortak projeler hazırlanarak bilinç sağlanmalıdır. Son olarak da okullardaki olası teknik arızalara karşı, anında müdahale edebilecek teknik personel sağlanmalı; okullarda bulunan nöbetçi öğretmenlerin, okul güvenliğine ilişkin görev tanımları ve yetkileri tam olarak belirtilmelidir, etkin bir nöbetçi öğretmenlik uygulaması bulunmalı ve nöbetçi öğretmenler sürekli bir iç denetim halinde olmalı ve okul çevresinde çeteleşen, uyuşturucu madde kullanan, öğrencileri rahatsız eden gruplar veya kişiler, güvenlik güçleri tarafından engellenmeli ve risk ortadan kaldırılmaya çalışılmalıdır. Araştırmacılar açısından değerlendirildiğinde ise okul güvenliği ilkokullar başta olmak üzere özellikle nitel araştırmalarla ve çalışma grubu genişletilerek daha detaylı ele alınmalı ve bu çalışmadan farklı olarak veli ve öğrenci görüşleri de araştırmaların paydaş gruplarına eklenmelidir.

KAYNAKÇA

- ALP, K. (2012). *İlköğretim okullarında güvenlik*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- ATICI, R. (2014). Kaynaştırma öğrencilerinin okul hayatında yaşadığı zorluklar. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (5), 279-281.
- BAKKALOĞLU, H. (2008). Engelli çocuklarda yalnızlık öğretmenler nasıl yardım edebilirler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9 (2), 41- 50.
- BARHAN, A. (2001). *İlköğretim okullarında öğrenci güvenliğinin sağlanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö., E., KARADENİZ, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- ÇELİK, V. ve TORLAK, Ö. (2006). *Yönetim ahlakı ve sosyal sorumluluk. Okul yönetimlerini geliştirme programı*. Ankara: İlköğretim Genel Müdürlüğü.
- DÖNMEZ, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7 (25), 63-74.
- DÖNMEZ, B. ve GÜVEN, M. (2002). Ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri. *Yaşadıkça Eğitim*, 75 (74), 60-64.
- DÖNMEZ, B. ve GÜVEN, M. (2003). Genel liselerdeki yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28 (304), 17-26.
- ERDEN, M. ve AKMAN, Y. (1998). *Gelişim öğrenme-öğretmen*. Ankara: Arkadaş.
- EROL, F. (2009). *Okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlerin belirlenmesi*. Ankara: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED).
- GEYİN, Ç. (2007). *Genel liselerde okul güvenliği algılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- GÖKSOY, S., EMEN, E. ve AKSOY, C. (2013). Okullarda güvenlik sorunu. *Milli Eğitim*, 200, 123-138.
- GÜVEN, M. (2002). Okul güvenliğinde psikolojik danışmanların rolü ve görevleri. *Eğitim Araştırmaları*, 9, 67-72.
- KARAL, D. (2011). *Korkmadan öğrenmek: Okul ve okul çevresi güvenliği*. Ankara: Uluslararası Sosyal Araştırmalar Kurumu Yayınları.

- KIZMAZ, Z. (2006). Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım. *C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 30 (1), 47- 70.
- KÜTÜK, Ö. (2008). *Liselerde okul güvenliğine yönelik bir araştırma*, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ÖNGİDER, N. (2013). Boşanmanın çocuk üzerindeki etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5 (2), 140-161.
- ÖZER, N. ve DÖNMEZ, B. (2007). Okul güvenliğine ilişkin kurumsal etkenler ve alınabilecek önlemler. *Milli Eğitim*, 173, 299-313.
- PİŞKİN, M. (2002). Okul zorbalığı tanımı türleri ilişkili olduğu faktörler ve alınabilecek önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2 (3), 531-562.
- TAYMAZ, H. (2007). *Okul yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- TURAN, S. (2006). *Eğitim liderliği. Okul yöneticilerini geliştirme programı*. Ankara: İlköğretim Genel Müdürlüğü.
- TURHAN, M. ve TURAN, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1 (18), 121-142.
- YAMAN, E., EROĞLU, Y., BAYRAKTAR, B. ve ÇOLAK, T. S. (2010). Öğrencilerin güdülenme düzeyinde etkili bir faktör: Okul zorbalığı. *Akademik Bakış*, 20, 1-17.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.